Παιδί με 2 Γονείς Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
A Child Needs 2 Parents AMKE
www.achildneeds2parents.gr

ΑΦΜ : 997038180
ΔΟΥ : Νίκαιας
ΓΕΜΗ : 163404007000

Πειραιάς, 17/11/2026

Προς:

Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη»

Συνήγορο του Παιδιού

Υπόψη Προέδρου Συνηγόρου του Πολίτη αξιότιμο κ. Ανδρέα Ποττάκη

Θέμα:

Προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών μετά τον χωρισμό των γονέων τους ενόψει της αξιολόγησης και ενδεχόμενης μεταβολής του οικογενειακού δικαίου – Αίτημα εκ νέου θεσμικής παρέμβασης του Συνηγόρου του Παιδιού.

Αξιότιμε Πρόεδρε της Ανεξάρτητης Αρχής, κ. Ποττάκη,

Αξιότιμα μέλη του Συνηγόρου του Παιδιου,

Η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Παιδί με 2 Γονείς», ως φορέας της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού στην οικογενειακή ζωή και τη βελτίωση των θεσμών οικογενειακής δικαιοσύνης, απευθύνεται εκ νέου στον Συνήγορο του Παιδιού σε μια κρίσιμη χρονική συγκυρία για το ελληνικό οικογενειακό δίκαιο.

Πέντε χρόνια μετά τη μεταρρύθμιση του Ν. 4800/2021, το Υπουργείο Δικαιοσύνης με το υπ' αριθ. 238/14.10.2026 έγγραφο του έχει ανακοινώσει τη σύσταση αρμόδιας επιτροπής, η οποία θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν οι αλλαγές του οικογενειακού δικαίου και τα προβλήματα που ανέκυψαν από την εφαρμογή του Ν. 4800/2021, προκειμένου να προταθούν οι αναγκαίες προσαρμογές «για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών και του βέλτιστου συμφέροντός τους».

Παναγή Τσαλδάρη 309
Νίκαια. ΤΚ: 18453
6977985471
6972055777
info@achildneeds2parents.gr
@achildneeds2parents.gr
@achildneeds2parents.gr
@achildneeds2parents

Η εξέλιξη αυτή είναι θεμιτή και δυνητικά σημαντική. Δημιουργεί, όμως, το κρίσιμο θεσμικό ερώτημα εάν μπορεί να σχεδιαστεί με ασφάλεια νέα ουσιώδης μεταβολή του οικογενειακού δικαίου χωρίς να έχει προηγηθεί αντικειμενική και αντιπροσωπευτική αξιολόγηση της εφαρμογής του Ν. 4800/2021 και των πραγματικών αποτελεσμάτων του για τα παιδιά. Η ανάγκη αυτή έχει ήδη αναδειχθεί τόσο στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής διαδικασίας που προηγήθηκε όσο και με την παρέμβασή μας της 19.10.2026 προς τη Βουλή και το Υπουργείο Δικαιοσύνης, με την οποία επισημάναμε την ανάγκη να προσδιοριστούν οι πραγματικές αιτίες των δυσλειτουργιών πριν από οποιαδήποτε νέα νομοθετική επιλογή.

Στη συγκυρία αυτή, και πριν αποκρυσταλλωθούν συγκεκριμένες νέες νομοθετικές επιλογές, θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική την έγκαιρη θεσμική συμβολή του Συνηγόρου του Παιδιού, ώστε η αξιολόγηση να παραμείνει προσανατολισμένη στα δικαιώματα και στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Το ζήτημα αυτό εξετάζεται στις ενότητες που ακολουθούν υπό το φως των διαθέσιμων θεσμικών, εμπειρικών και νομολογιακών δεδομένων.

1. Οι θεσμικές θέσεις του Συνηγόρου και η σύνδεση του βέλτιστου συμφέροντος με τα δικαιώματα του παιδιού

Η σημερινή συγκυρία καθιστά ιδιαίτερα επίκαιρη την επανεξέταση των θέσεων που είχε διατυπώσει ο Συνήγορος του Πολίτη το 2020 με το έγγραφο του Αρ. Πρωτ. Γρ. Συν. 113 στις 05.08.2020, όταν βρισκόταν και τότε σε εξέλιξη διαδικασία αναμόρφωσης του οικογενειακού δικαίου. Η Αρχή είχε επισημάνει ότι ο χωρισμός των γονέων δεν πρέπει να μεταβάλλει τη φύση της σχέσης τους με το παιδί και είχε τοποθετήσει στον πυρήνα της προσέγγισής της την κοινή γονική ευθύνη, την ενεργό παρουσία και των δύο γονέων και την αντιμετώπιση της γονικής μέριμνας πρωτίστως ως καθήκοντος απέναντι στο παιδί και όχι ως πεδίου ανταγωνιστικών δικαιωμάτων των ενηλίκων. Παράλληλα, είχε διαπιστώσει ότι αποκλίσεις από τα πρότυπα της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού μπορούν να προκύπτουν τόσο από το περιεχόμενο της νομοθεσίας όσο και από την ερμηνεία και την εφαρμογή της στην πράξη.

Η προσέγγιση αυτή αποσαφηνίζεται περαιτέρω από την επιστημονική συμβολή της ειδικής επιστήμονος της Αρχής Μαρίας Μπλιάτη στο βιβλίο «Από Κοινού και Εξίσου» (2022), σύμφωνα με την οποία, λόγω της εγγενούς αοριστίας της έννοιας του «βέλτιστου συμφέροντος», ο προσδιορισμός του δεν πρέπει να γίνεται αφηρημένα ούτε να συγχέεται με τα συμφέροντα των ενηλίκων, αλλά να συνδέεται με την εξέταση και στάθμιση των συγκεκριμένων δικαιωμάτων του παιδιού. Το βέλτιστο

συμφέρον λειτουργεί, επομένως, ως αρχή πραγμάτωσης των δικαιωμάτων του παιδιού και δεν μπορεί να χρησιμοποιείται για την υπονόμευσή τους.

Υπό αυτή την οπτική, ούτε η γονική σύγκρουση μπορεί αφ' εαυτής να θεωρείται επαρκής λόγος περιορισμού ή αποδυνάμωσης της σχέσης του παιδιού με έναν γονέα ούτε οποιοδήποτε γενικό μοντέλο γονικής φροντίδας μπορεί να εφαρμόζεται μηχανιστικά. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται εξατομικευμένη εξέταση των δικαιωμάτων και των πραγματικών αναγκών του συγκεκριμένου παιδιού, με ιδιαίτερη μέριμνα όταν συντρέχουν περιστατικά βίας, κακοποίησης ή σοβαρού κινδύνου.

Το κρίσιμο ζήτημα, συνεπώς, για τη σημερινή αξιολόγηση δεν είναι ποιο γενικό μοντέλο οικογενειακού δικαίου προτιμάται, αλλά εάν και σε ποιον βαθμό το ισχύον νομοθετικό, δικαστικό και υποστηρικτικό σύστημα διασφαλίζει στην πράξη τα συγκεκριμένα δικαιώματα των παιδιών μετά τον γονικό χωρισμό. Έχει, επομένως, ιδιαίτερη σημασία να αποσαφηνιστεί εάν οι αρχές που είχε διατυπώσει ο Συνήγορος του Πολίτη το 2020 εξακολουθούν να αποτελούν τη θεσμική του θέση και πώς αξιολογείται σήμερα η πρακτική υλοποίησή τους, μετά από πέντε έτη εφαρμογής του νέου πλαισίου.

2. Πέντε χρόνια μετά τον Ν. 4800/2021: το κρίσιμο κενό μεταξύ νομοθεσίας, εφαρμογής και δεδομένων

Σε αυτό ακριβώς το σημείο ανακύπτει ένα ουσιώδες θεσμικό παράδοξο: παρά τις δεκάδες χιλιάδες αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατά την περίοδο εφαρμογής της μεταρρύθμισης, η Πολιτεία δεν διαθέτει δομημένη συγκεντρωτική εικόνα για όσα αποφασίστηκαν στα βασικά ζητήματα γονικής μέριμνας, καθημερινής φροντίδας και επικοινωνίας.

Όπως είχε επισημανθεί και στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής διαδικασίας που προηγήθηκε, εξακολουθούν να απουσιάζουν συστηματικά και συγκρίσιμα δεδομένα για κρίσιμες παραμέτρους, όπως η πραγματική εφαρμογή της κοινής γονικής μέριμνας, η κατανομή της καθημερινής φροντίδας, ο πραγματικός χρόνος επικοινωνίας, οι περιπτώσεις περιορισμού ή αποκλεισμού γονέα, η παρεμπόδιση της επικοινωνίας και η ουσιαστική συμμετοχή του παιδιού στις διαδικασίες που το αφορούν (κοινοβουλευτική αλληλουχία Ερώτηση 5952/08.06.2026, απάντηση 174/30.06.2026, Αναφορά 3250/31.08.2026 και απάντηση Υπουργείου Δικαιοσύνης 238/14.10.2026)

Οι παράμετροι αυτές συνδέονται άμεσα με δικαιώματα που κατοχυρώνονται από τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ιδίως με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος (άρθρο 3), τη

διατήρηση των οικογενειακών σχέσεων (άρθρα 7 και 8), το δικαίωμα του παιδιού που έχει αποχωριστεί από έναν ή και από τους δύο γονείς του να διατηρεί προσωπικές σχέσεις και άμεση επαφή μαζί τους, εφόσον αυτό δεν αντίκειται στο βέλτιστο συμφέρον του (άρθρο 9 παρ. 3), το δικαίωμα ακρόασης (άρθρο 12) και την αρχή της κοινής ευθύνης των γονέων για την ανατροφή και ανάπτυξή του (άρθρο 18).

Συνεπώς, το έλλειμμα δεδομένων υπερβαίνει την αξιολόγηση ενός συγκεκριμένου νόμου: αφορά τη δυνατότητα της Πολιτείας να γνωρίζει εάν τα δικαιώματα που έχει αναλάβει την υποχρέωση να προστατεύει εφαρμόζονται πράγματι μετά τον γονικό χωρισμό. Η ανάγκη να εξετάζεται η πραγματική εφαρμογή των δικαιωμάτων του παιδιού και όχι μόνο η τυπική νομοθετική κατοχύρωσή τους αναδεικνύεται και στις Καταληκτικές Παρατηρήσεις της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού για την Ελλάδα το 2022.

3. Τα διαθέσιμα στοιχεία δημιουργούν σοβαρές ενδείξεις απόστασης μεταξύ νομοθεσίας και δικαστηριακής εφαρμογής

Οι διαθέσιμες έρευνες δεν υποκαθιστούν μια ανεξάρτητη και πανελλαδικά αντιπροσωπευτική αξιολόγηση ούτε, λόγω των διαφορών ως προς το αντικείμενο, το δείγμα και τη μεθοδολογία τους, επιτρέπουν γενίκευση των ευρημάτων τους. Παρέχουν, ωστόσο, διαφορετικές και συμπληρωματικές εμπειρικές ενδείξεις για ζητήματα που πρέπει να διερευνηθούν συστηματικά.

3.1 Η ανάλυση 431 δικαστικών αποφάσεων

Η μεταπτυχιακή έρευνα του Θωμά-Χρήστου Ευσταθίου «Η νομολογία μετά τον Ν. 4800/2021 αναφορικά με τη συνεπιμέλεια των ανήλικων τέκνων», βασισμένη σε πρωτογενή ανάλυση 431 αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών των ετών 2019, 2020, 2022 και 2023, καταγράφει μετά τον Ν. 4800/2021 πρώτες ενδείξεις ενίσχυσης της συνεπιμέλειας, χωρίς πλήρη μεταστροφή της προγενέστερης πρακτικής, καθώς και αντιφάσεις και αμφισημίες στη σταδιακή εφαρμογή του νέου πλαισίου. Παρέχει, συνεπώς, ενδείξεις ως προς τον τρόπο με τον οποίο η νομοθετική μεταρρύθμιση αποτυπώθηκε στη δικαστηριακή πρακτική.

3.2 Τα στοιχεία από το Πρωτοδικείο Πειραιώς

Προς την ίδια κατεύθυνση, η Έρευνα Δικαστικών Αποφάσεων Οικογενειακών Διαφορών Πρωτοδικείου Πειραιώς (2022) που πραγματοποίησε η ΑΜΚΕ «Παιδί με 2 Γονείς» στο Πρωτοδικείο Πειραιώς ανέδειξε ενδείξεις περιορισμένης εφαρμογής της κοινής επιμέλειας και χρόνου

επικοινωνίας χαμηλότερου από το νομοθετικό σημείο αναφοράς του άρθρου 1520 ΑΚ. Τα ευρήματα αυτά συμβάλλουν στον προσδιορισμό συγκεκριμένων ζητημάτων που πρέπει να εξεταστούν σε πανελλαδικό επίπεδο.

3.3 Η ποιοτική έρευνα της Βικτώριας Φριζή

Συμπληρωματική οπτική παρέχει η μεταπτυχιακή έρευνα της Βικτώριας Φριζή «Ψυχολογικές και νομικές εμπειρίες αποξενωμένων και μη αποξενωμένων χωρισμένων γονέων από τη δική τους οπτική γωνία στην Ελλάδα μετά τον Ν. 4800/2021», η οποία εξετάζει τις ψυχολογικές και νομικές εμπειρίες αποξενωμένων και μη αποξενωμένων χωρισμένων γονέων και καταγράφει, μεταξύ άλλων, αρνητικές εμπειρίες συμμετεχόντων από το νομικό σύστημα και προβληματισμούς σχετικά με την εξειδίκευση της ψυχολογικής και νομικής υποστήριξης. Τα ευρήματα αυτά προσθέτουν στην αξιολόγηση τη διάσταση της λειτουργίας του νομικού και υποστηρικτικού συστήματος.

Συνολικά, οι τρεις έρευνες φωτίζουν διαφορετικές και συμπληρωματικές διαστάσεις του ίδιου θεσμικού ζητήματος: την αποτύπωση της μεταρρύθμισης στη δικαστηριακή πρακτική, τον πραγματικό τρόπο ρύθμισης της γονικής μέριμνας και της επικοινωνίας και τις εμπειρίες από τη λειτουργία του νομικού και υποστηρικτικού συστήματος. Σε συνδυασμό με το γεγονός ότι, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. 238/14.10.2026 έγγραφο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, κατά την περίοδο 2021–2026 εκδόθηκαν 73.582 αποφάσεις οικογενειακού δικαίου, χωρίς να είναι δυνατή η συγκεντρωτική και διακριτή εξαγωγή των κρίσιμων στοιχείων τους, καθώς αυτά δεν καταγράφονται ως δομημένα πεδία στο ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, τα διαθέσιμα ευρήματα συγκροτούν ένα σύνολο ενδείξεων και ερωτημάτων που απαιτούν συστηματική διερεύνηση σε πανελλαδικό επίπεδο.

4. Η νομολογία του ΕΔΔΑ: το πρόβλημα δεν βρίσκεται μόνο στον νόμο αλλά και στην αποτελεσματικότητα του συστήματος

Η ανάγκη να εξετάζεται όχι μόνο το περιεχόμενο του νομοθετικού κανόνα αλλά και η πρακτική αποτελεσματικότητα του συστήματος επιβεβαιώνεται και από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Στη μελέτη τεκμηρίωσης ΕΔΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ του «Παιδί με 2 Γονείς» (2026) εξετάστηκαν, μεταξύ άλλων, οι ελληνικές υποθέσεις Kosmopoulou v. Greece, Tsourlakis v. Greece, Fourkiotis v. Greece, Anagnostakis and Others v. Greece, Paparrigopoulos v. Greece, I.S. v. Greece, Tzioumaka v. Greece, M.P. and Others v. Greece και Doulgerakis v. Greece.

Οι υποθέσεις αυτές δεν έχουν το ίδιο πραγματικό αντικείμενο ούτε την ίδια έκβαση. Από τη συνεξέτασή τους, ωστόσο, αναδεικνύονται επανεμφανιζόμενα ζητήματα σχετικά με τη διάρκεια των διαδικασιών, την εκτέλεση των αποφάσεων, την έγκαιρη προστασία της σχέσης παιδιού-γονέα, τις διαδικαστικές εγγυήσεις, τις κοινωνικές και ψυχολογικές αξιολογήσεις, την εξέταση της γνώμης του παιδιού και τον συντονισμό των αρμόδιων φορέων.

Η σημασία των υποθέσεων αυτών δεν έγκειται στο ότι κάθε οικογενειακή διαφορά στην Ελλάδα οδηγεί σε παραβίαση της ΕΣΔΑ, αλλά στο ότι αναδεικνύουν πως η προστασία της οικογενειακής ζωής εξαρτάται και από την ταχύτητα, την αποτελεσματικότητα και την ουσιαστική εφαρμογή των θεσμικών μηχανισμών. Στις υποθέσεις που αφορούν παιδιά, ο χρόνος είναι κρίσιμος, καθώς η παρέλευσή του μπορεί να παγιώσει πραγματικές καταστάσεις και να καταστήσει την κατοπινή προστασία πρακτικά αναποτελεσματική.

5. Συνολική θεσμική αποτίμηση

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η Σύσταση CM/Rec(2025)4 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού στις διαδικασίες γονικού χωρισμού. Η Σύσταση, η οποία υιοθετήθηκε στις 28 Μαΐου 2025, καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρωταρχική παράμετρο στις σχετικές αποφάσεις και ότι τα ουσιαστικά και διαδικαστικά δικαιώματα του παιδιού, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ενημέρωσης και ακρόασης, εφαρμόζονται αποτελεσματικά, με σεβασμό στις αρχές του κράτους δικαίου, της μη διάκρισης και της έγκαιρης διεξαγωγής των διαδικασιών.

Η ανάγκη εξέτασης της θεσμικής λειτουργίας του συστήματος δεν είναι, άλλωστε, νέα για την ελληνική έννομη τάξη. Ήδη ο Ν. 2447/1996 εισήγαγε σημαντικές ρυθμίσεις για τη δικαστική προστασία των ανηλίκων και τη θεσμική υποστήριξη της απονομής δικαιοσύνης σε υποθέσεις που τους αφορούν. Η αξιολόγηση του σημερινού συστήματος οικογενειακής δικαιοσύνης δεν μπορεί, επομένως, να περιορίζεται αποκλειστικά στις ουσιαστικές διατάξεις για τις σχέσεις γονέων και τέκνων, αλλά πρέπει να εξετάζει και την επάρκεια και αποτελεσματική λειτουργία των θεσμικών, δικαστικών και υποστηρικτικών μηχανισμών που είναι αναγκαίοι για την εφαρμογή τους

Η συνολική εικόνα δεν επιτρέπει ασφαλή συμπεράσματα υπέρ ή κατά συγκεκριμένης νέας νομοθετικής επιλογής χωρίς προηγούμενη τεκμηριωμένη αξιολόγηση της πραγματικής λειτουργίας του συστήματος και των αιτίων των δυσλειτουργιών που καταγράφονται.

Μια τέτοια αξιολόγηση, σύμφωνα και με τις αρχές του N. 4622/2019, είναι αναγκαία ώστε οι επόμενες θεσμικές επιλογές να στηρίζονται στις πραγματικές ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών και όχι σε μη επαρκώς τεκμηριωμένες παραδοχές.

6. Αίτημα για εκ νέου θεσμική παρέμβαση του Συνηγόρου του Παιδιού

Η νέα διαδικασία αξιολόγησης του οικογενειακού δικαίου, σε συνδυασμό με τα κενά δεδομένων και τα ζητήματα εφαρμογής που αναπτύχθηκαν παραπάνω, καθιστά ιδιαίτερα σημαντική μια νέα θεσμική παρέμβαση του Συνηγόρου του Παιδιού, ώστε η συζήτηση να επικεντρωθεί στο ουσιαστικό ερώτημα: ποιο πλαίσιο και ποιο σύστημα οικογενειακής δικαιοσύνης προστατεύουν αποτελεσματικότερα στην πράξη τα δικαιώματα των παιδιών μετά τον χωρισμό των γονέων τους;

Στο πλαίσιο αυτό, ζητούμε από τον Συνήγορο του Παιδιού να εξετάσει:

1. Την επικαιροποίηση των θεσμικών θέσεών του για τα δικαιώματα των παιδιών μετά τον γονικό χωρισμό, ιδίως ως προς τη διατήρηση των οικογενειακών σχέσεων, την κοινή γονική ευθύνη, τη συμμετοχή του παιδιού στις διαδικασίες που το αφορούν και τον παιδοκεντρικό χαρακτήρα του συστήματος οικογενειακής δικαιοσύνης.

2. Την ανάγκη να προηγηθεί οποιασδήποτε νέας ουσιώδους νομοθετικής μεταβολής ανεξάρτητη, επιστημονικά τεκμηριωμένη και πανελλαδικά αντιπροσωπευτική αξιολόγηση της εφαρμογής του Ν. 4800/2021 και, ευρύτερα, της λειτουργίας του συστήματος οικογενειακής δικαιοσύνης, ώστε να διακριθούν οι αδυναμίες του νομοθετικού πλαισίου από τα προβλήματα ερμηνείας, εφαρμογής, εκτέλεσης και θεσμικής λειτουργίας.

3. Τη συστηματική αξιολόγηση της πραγματικής εφαρμογής των δικαιωμάτων του παιδιού στο σύστημα οικογενειακής δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων της γονικής μέριμνας και επικοινωνίας, του δικαιώματος ακρόασης, της επάρκειας των κοινωνικών και ψυχολογικών αξιολογήσεων και της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών προστασίας και εκτέλεσης, καθώς και την καθιέρωση μόνιμου συστήματος συλλογής ανωνυμοποιημένων δεδομένων και σχετικών δεικτών.

4. Τη διατύπωση, βάσει των παραπάνω, επικαιροποιημένων συστάσεων προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τους λοιπούς αρμόδιους φορείς, πριν από την οριστικοποίηση οποιασδήποτε νέας ουσιώδους μεταβολής του οικογενειακού δικαίου.

Επίλογος

Η προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών μετά τον γονικό χωρισμό απαιτεί η επόμενη θεσμική επιλογή να στηριχθεί όχι σε υποθέσεις αλλά σε γνώση της πραγματικής λειτουργίας του συστήματος. Η συμβολή του Συνηγόρου του Παιδιού μπορεί να είναι καθοριστική ώστε η επικείμενη αξιολόγηση να παραμείνει παιδοκεντρική, τεκμηριωμένη και προσανατολισμένη στην αποτελεσματική εφαρμογή των δικαιωμάτων του παιδιού.

Με εκτίμηση,

Το Δ.Σ. της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας «Παιδί με 2 Γονείς»

Ζαχαράτος Γιάννης, 6977985471

https://www.achildneeds2parents.gr/

ΣΧΕΤΙΚΑ

Α. Κοινοβουλευτικός έλεγχος και επίσημες απαντήσεις

1. Κοινοβουλευτική Ερώτηση 5952/08.06.2026.

2. Υπουργείο Δικαιοσύνης, αρ. πρωτ. 174/30.06.2026.

3. Παρέμβαση ΑΜΚΕ «Παιδί με 2 Γονείς», 08.07.2026.

4. Βουλή των Ελλήνων, Αναφορά 3250/31.08.2026.

5. Υπουργείο Δικαιοσύνης, αρ. πρωτ. 238/14.10.2026.

Β. Νομικό και θεσμικό πλαίσιο

6. Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ιδίως άρθρα 3, 9, 12 και 18.

7. Ν. 2101/1992 (ΦΕΚ Α΄ 192/2.12.1992), κύρωση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

8. Ν. 2502/1997 (ΦΕΚ Α' 103/28-05-1997), κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την άσκηση των Δικαιωμάτων των Παιδιών

9. Ν. 4800/2021 (ΦΕΚ Α΄ 81/21.5.2021), «Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων, άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου και λοιπές επείγουσες διατάξεις», ιδίως οι τροποποιημένες διατάξεις των άρθρων 1511, 1513 και 1520 ΑΚ.

10. Ν. 2447/1996 (ΦΕΚ Α΄ 278/30.12.1996), ιδίως τα άρθρα 48 έως 50 για τα ειδικά τμήματα οικογενειακού δικαίου και τις κοινωνικές υπηρεσίες στα πρωτοδικεία.

11. Ν. 4622/2019, ΦΕΚ Α΄ 133/7.8.2019, ιδίως άρθρα 56 έως 64 για την καλή νομοθέτηση και την αξιολόγηση των ρυθμίσεων.

12. Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, Σύσταση CM/Rec(2025)4 προς τα κράτη μέλη σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού σε διαδικασίες γονικού χωρισμού.

13. Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, Κατευθυντήριες γραμμές για μια φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη, 2010.

14. Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, καταληκτικές παρατηρήσεις για την Ελλάδα, CRC/C/GRC/CO/4-6, 28 Ιουνίου 2022.

15. Γνωμοδότηση Συνηγόρου του Πολίτη με Αρ. Πρωτ. Γρ. Συν. 113, προς Υπουργείο Δικαιοσύνης από 5 Αυγούστου 2020

Γ. Μελέτες και εμπειρική τεκμηρίωση

16. Θωμάς-Χρήστος Ευσταθίου, «Η νομολογία μετά τον Ν. 4800/2021 αναφορικά με τη συνεπιμέλεια των ανήλικων τέκνων», πρωτογενής ανάλυση 431 αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

17. Βικτώρια Φριζή, «Ψυχολογικές και νομικές εμπειρίες αποξενωμένων και μη αποξενωμένων χωρισμένων γονέων από τη δική τους οπτική γωνία στην Ελλάδα μετά τον Ν. 4800/2021», ΠΜΣ Ψυχιατροδικαστικής, Τμήμα Ιατρικής ΕΚΠΑ.

18. ΑΜΚΕ «Παιδί με 2 Γονείς», Έρευνα Δικαστικών Αποφάσεων Οικογενειακών Διαφορών Πρωτοδικείου Πειραιώς, 2022.

Δ. Μελέτη τεκμηρίωσης και νομολογία του ΕΔΔΑ

19. ΑΜΚΕ «Παιδί με 2 Γονείς», ΕΔΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ, Οκτώβριος 2026.

20. ΕΔΔΑ, Kosmopoulou v. Greece, αρ. προσφ. 60457/00, απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2004.

21. ΕΔΔΑ, Tsourlakis v. Greece, αρ. προσφ. 50796/07, απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2009.

22. ΕΔΔΑ, Fourkiotis v. Greece, αρ. προσφ. 74758/11, απόφαση της 16ης Ιουνίου 2016.

23. ΕΔΔΑ, Anagnostakis and Others v. Greece, αρ. προσφ. 46075/16, απόφαση της 23ης Σεπτεμβρίου 2021.

24. ΕΔΔΑ, Paparrigopoulos v. Greece, αρ. προσφ. 61657/16, απόφαση της 30ής Ιουνίου 2022.

25. ΕΔΔΑ, I.S. v. Greece, αρ. προσφ. 19165/20, απόφαση της 23ης Μαΐου 2023.

26. ΕΔΔΑ, Tzioumaka v. Greece, αρ. προσφ. 31022/20, απόφαση της 9ης Απριλίου 2024.

27. ΕΔΔΑ, M.P. and Others v. Greece, αρ. προσφ. 2068/24, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2025, οριστική από 9 Δεκεμβρίου 2025.

28. ΕΔΔΑ, Doulgerakis v. Greece, αρ. προσφ. 5769/19, απόφαση της 9ης Ιουνίου 2026.